Γνωμοδοτηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την Ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μετάλλων — Συνεισφορά στη στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση»

COM(2008) 108 τελικό SEC(2008) 246

(2009/C 175/19)

Στις 22 Φεβρουαρίου 2008 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης ΕΚ, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για το ακόλουθο θέμα:

«Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την Ανταγωνιστικότητα των βιομηχανικών μετάλλων — Συνεισφορά στη στρατηγική της ΕΕ για την ανάπτυξη και την απασχόληση»

COM(2008) 108 τελικό

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της, στις 18 Νοεμβρίου 2008, βάσει της έκθεσης του εισηγητή κ. ZÖHRER και του συνεισηγητή κ. CHRUSZCZOW.

Κατά την 449η σύνοδο ολομέλειας της 3ης και 4ης Δεκεμβρίου 2008 (συνεδρίαση της 3ης Δεκεμβρίου 2008) η Ευρωπαϊκή Οικονομικής και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 160 ψήφους υπέρ, 6 ψήφους κατά και 7 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Η τεράστια πραγματική προστιθέμενη αξία που παράγουν οι βιομηχανίες μετάλλων αλλά και οι μεταγενέστεροι κλάδοι, συνιστά πολύτιμη συμβολή στην ανάπτυξη της συνολικής ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Είναι εκτεθειμένες στον παγκόσμιο ανταγωνισμό και τα τελευταία χρόνια υπέστησαν εκ νέου εκτενείς αλλαγές και αναδιαρθρώσεις

1.2 Οι μελλοντικές αναδιαρθρώσεις θα συνδέονται στενά με την εντεινόμενη παγκοσμιοποίηση των αλυσίδων προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας μετάλλου (από τις πρώτες ύλες μέχρι τη μεταποίηση). Το γεγονός αυτό απαιτεί μια νέα προσέγγιση στην βιομηχανική πολιτική, η οποία να προσανατολίζεται προς την καινοτομία, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και τη δημιουργία δίκαιων παγκόσμιων κανόνων ανταγωνισμού

1.3 Καταρχήν, η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την ανάλυση της Επιτροπής όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του κλάδου. Αξίζει όμως να σημειωθεί ότι η βιομηχανία μετάλλου δεν συνιστά ομοιογενή τομέα και επομένως δύσκολα μπορούν να διατυπωθούν γενικεύσεις. Πολλά από τα μέτρα που προτείνει η Επιτροπή έχουν υπερβολικά γενικό χαρακτήρα. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να καταρτίσει σε συνέχεια της παρούσας ανακοίνωσης ένα χρονοδιάγραμμα με έναν συγκεκριμένο κατάλογο μέτρων, ο οποίος θα αφορά επίσης και στους μεμονωμένους υποτομείς.

1.3.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά τη διεξαγωγή ειδικών μελετών για επιμέρους τομείς οι οποίες να βασίζονται στις εμπειρίες της ΕΚΑΧ και να περιλαμβάνουν διαδικασίες παρακολούθησης και έναν κοινωνικό διάλογο.

1.4 Στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τα μέτρα που, μέσω της διαφάνειας της αγοράς και των τιμών, συμβάλλουν σε έναν εφοδιασμό στηριζόμενο σε ασφαλείς και βιώσιμες συμβάσεις. Δεν πρέπει να υπάρχουν κενά στην αλυσίδα εφοδιασμού. Επισημαίνεται επίσης η σημασία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και της συμβολής της ίδιας της βιομηχανία ς στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και θερμότητας.

1.5 Βασική επιδίωξη της πολιτικής περιβάλλοντος είναι η εξεύρεση λύσεων που να συνδυάζουν τους στόχους για την προστασία του κλίματος με την απασχόληση, την μεγέθυνση και την παγκόσμια ανταγωνιστικότητα. Προκειμένου να μην αντιμετωπίσει η ευρωπαϊκή βιομηχανία μετάλλου μειονεκτήματα όσον αφορά τον ανταγωνισμό, η ΕΟΚΕ συνιστά τα εξής:

— Να δοθεί προτεραιότητα στις διεθνείς συμφωνίες

— Να προωθείται η διάδοση των καλύτερων και ενεργειακά αποδοτικότερων τεχνολογιών

— Να λαμβάνονται υπόψη οι ήδη πραγματοποιηθείσες επενδύσεις

— Να συνυπολογίζεται η ικανότητα ορισμένων τομέων να αποφεύγουν την παραγωγή εκπομπών, λαμβανομένων υπόψη των τεχνικών προτύπων.

— Να ληφθεί σύντομα απόφαση σχετικά με την αναγνώριση του κινδύνου της μετατόπισης των πηγών εκπομπής CO_2 (carbon leakage)

1.5.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτάσεις της Επιτροπής για τη νομοθεσία περί αποβλήτων, για το REACH και για την τυποποίηση, αναμένει ωστόσο μία συγκεκριμένη διατύπωση των επιμέρους μέτρων.

1.6 Η ανακύκλωση των πρώτων υλών, η μείωση της έντασης χρήσης υλών, όπως επίσης η αναζήτηση «προϊόντων υποκαταστάσεως» θα αποκτήσουν μελλοντικά ακόμα μεγαλύτερη σημασία (τόσο για περιβαλλοντικούς λόγους όσο και για λόγους εμπορικής πολιτικής).

1.7 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δέσμευση της Επιτροπής να εντατικοποιήσει τις δράσεις για την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη και τη βελτίωση των δεξιοτήτων. Σχετικά παραδείγματα αποτελούν το σχέδιο ULCOS (Ultra Low CO_2 Steelmaking/Παραγωγή Χάλυβα με Πολύ Χαμηλές Εκπομπές CO_2) στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Τεχνολογικής Πλατφόρμας του Χάλυβα (ESTEP) Σχετικά με το δεύτερο τμήμα του 7ου προγράμματος-πλαισίου η ΕΟΚΕ συνιστά να επανεξετασθεί η αποτελεσματικότητα των υφιστάμενων προγραμμάτων και αναμένει μια καλύτερη εναρμόνιση και στήριξη. Σε ό,τι αφορά την επαγγελματική κατάρτιση και επιμόρφωση χρειάζονται σημαντικές επενδύσεις για τη βελτίωση της βάσης δεξιοτήτων.

1.8 Τα θέματα εμπορικής πολιτικής έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη διεθνή ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας μετάλλου. Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι χρειάζεται ένας στενός διάλογος με τρίτες χώρες με θέμα τα εμπορικά ζητήματα Θα πρέπει ωστόσο να εξακολουθήσουν να είναι διαθέσιμα τα αναγνωρισμένα από τον ΠΟΕ εμπορικά μέσα καταπολέμησης πρακτικών, οι οποίες ζημιώνουν την βιομηχανία μετάλλων της ΕΕ ή εισάγουν διακρίσεις εις βάρος αυτής.

1.9 Η βιομηχανία μετάλλου βρίσκεται αντιμέτωπη με ευρύτατες κοινωνικές προκλήσεις όπως:

— Περαιτέρω αναδιαρθρώσεις

— Γήρανση του εργατικού δυναμικού

— Αυξανόμενες απαιτήσεις ως προς τα επαγγελματικά προσόντα

— Ασφάλεια και προστασία της υγείας.

Η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται που η Επιτροπή δεν αναφέρει στην ανακοίνωσή της συγκεκριμένα μέτρα ή συστάσεις σχετικά με τις κοινωνικές πτυχές. Καλεί την Επιτροπή να ενθαρρύνει (περαιτέρω) τον κοινωνικό διάλογο στους ενδιαφερόμενους κλάδους, διότι αποτελούν το κατάλληλο πλαίσιο για την εξέταση αυτών των θεμάτων.

2. **Αιτιολογία/Περιεχόμενο της ανακοίνωσης**

2.1 Στην ανακοίνωση αξιολογείται η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας μετάλλου και διατυπώνονται συστάσεις για το μέλλον. Αποτελεί συνέχεια της ανακοίνωσης της Επιτροπής του 2005 με θέμα την βιομηχανική πολιτική της ΕΕ, στην οποία είχαν εξαγγελθεί διάφορες τομεακές πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένης και μίας ανακοίνωσης για την εκτίμηση του αντικτύπου που έχει ο ενεργειακός εφοδιασμός και ο εφοδιασμός σε πρώτες ύλες στην ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών μετάλλου [1] Συνεκτιμάται εξάλλου και η ενδιάμεση αξιολόγηση της βιομηχανικής πολιτικής του 2007 [2]

2.2 Οι βιομηχανίες μετάλλων, επειδή αποτελούν από τη φύση τους ενεργοβόρο κλάδο, επηρεάζονται άμεσα από τις κοινοτικές πολιτικές για την ενέργεια και την αλλαγή του κλίματος Τον Μάρτιο του 2007, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογράμμισε «*τη μεγάλη σημασία του τομέα έντασης ενέργειας*» Τόνισε επίσης ότι «*είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων για τη βελτίωση τόσο της ανταγωνιστικότητας όσο και του περιβαλλοντικού αντικτύπου των σχετικών ευρωπαϊκών βιομηχανιών*». Στο πλαίσιο αυτό, με τη δέσμη μέτρων για την αλλαγή του κλίματος και τις και τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας της 23ης Ιανουαρίου 2008, η Επιτροπή αναγνωρίζει την ειδική κατάσταση των ενεργοβόρων βιομηχανιών, που εκτίθενται άμεσα στον παγκόσμιο ανταγωνισμό.

2.3 Η Επιτροπή προτείνει μία δέσμη 16 μέτρων στους τομείς ενέργεια, περιβάλλον, τυποποίηση, καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη, δεξιότητες, εξωτερικές σχέσεις και εμπορικές πολιτικές

3. **Γενικές παρατηρήσεις**

3.1 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τη γενική της ικανοποίηση για τις τομεακές δραστηριότητες της Επιτροπής για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη διασφάλιση της απασχόλησης, την οποία έχει ήδη εκφράσει στη γνωμοδότησή από τις 20 Απριλίου 2006 με θέμα: «*Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού προγράμματος της Λισσαβώνας: Πλαίσιο πολιτικής για την ενίσχυση του μεταποιητικού τομέα της ΕΕ — Προς μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση της βιομηχανικής πολιτικής*» (COM-(2005) 474 τελ.).

3.2 Η ευρωπαϊκή βιομηχανία μετάλλου συγκαταλέγεται στους σημαντικότερους τομείς της αλυσίδας αξιών πολλών οικονομικών κλάδων. Βάσει υπολογισμών της βιομηχανίας εκτιμάται, παραδείγματος χάρη, ότι οι μεταγενέστεροι κλάδοι παραγωγής της βιομηχανίας χάλυβα αποκομίζουν κέρδη ύψους 3 157 δισεκατομμύρια ευρώ και απασχολούν 23 εκατομμύρια εργαζόμενους (βλ. Παράρτημα 1). Για τους υπόλοιπους κλάδους των βιομηχανιών μετάλλων δεν διατίθενται δυστυχώς στοιχεία. Τα προϊόντα χάλυβα εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται ως σημαντικό κατασκευαστικό υλικό κυρίως για την κατασκευή ενεργειακά αποδοτικών υποδομών. Συνεπώς η ικανότητα της Ευρώπης για περαιτέρω εξέλιξη και προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος θα εξαρτηθεί καθοριστικά από την εξασφάλιση σταθερού εφοδιασμού της ευρωπαϊκής αγοράς με χάλυβα.

3.2.1 Λαμβανομένης υπόψη της σημερινής κρίσης στις χρηματοπιστωτικές αγορές, η ΕΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ιδιαίτερα ότι η τεράστια προστιθέμενη αξία που επιτυγχάνεται στη βιομηχανία μετάλλου και στους μεταγενέστερους τομείς παραγωγής συνιστά πολύτιμη συμβολή στην ανάπτυξη της συνολικής ευρωπαϊκής οικονομίας. Ο ηγετικός ρόλος που κατέχει η ευρωπαϊκή βιομηχανία μετάλλου σε πολλούς τομείς αποτελεί τη βάση της ανταγωνιστικότητας και για άλλους βιομηχανικούς τομείς. Η τεχνογνωσία της Ευρώπης σε αυτόν τον τομέα πρέπει να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω.

Οι βιομηχανίες μετάλλου είναι εκτεθειμένες στον παγκόσμιο ανταγωνισμό και τα τελευταία χρόνια υπέστησαν εκ νέου εκτενείς αλλαγές και αναδιαρθρώσεις Οι αλλαγές αυτές μπορεί να συνέβαλαν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αλλά προκάλεσαν συγχρόνως μαζικές απώλειες σε θέσεις εργασίας. Οι αναδιαρθρώσεις αυτές δεν υπαγορεύθηκαν μόνον από τεχνολογικούς λόγους ή από την ανάγκη βελτίωσης της παραγωγικότητας. Ένα τμήμα τους οφείλεται επίσης στο γεγονός ότι ορισμένοι τομείς παραγωγής μεταφέρθηκαν εκτός Ευρώπης (παραδείγματος χάρη η παραγωγή ακατέργαστου αλουμινίου), λόγω του κόστους της ενέργειας, των περιβαλλοντικών απαιτήσεων και της εγγύτητας στις πρώτες ύλες. Η διαδικασία αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί, καθότι αναμένονται περαιτέρω αναδιαρθρώσεις. Οι μελλοντικές αναδιαρθρώσεις θα συνδέονται στενά με την εντεινόμενη παγκοσμιοποίηση των αλυσίδων προστιθέμενης αξίας της βιομηχανίας μετάλλου (από τις πρώτες ύλες μέχρι τη μεταποίηση).

[1] COM(2005) 474 τελικό, παράρτημα II

[2] COM (2007) 374 τελικό της 4.7.2007

3.3 Οι σημερινές συζητήσεις σχετικά με την προστασία του κλίματος αφορούν ιδιαίτερα αυτούς τους βιομηχανικούς κλάδους εξαιτίας της υψηλής τους κατανάλωσης ενέργειας Δεν επιδιώκεται μόνον η διατήρηση της ανταγωνιστικότητας, αλλά και η διασφάλιση της απασχόλησης στις συγκεκριμένες βιομηχανίες Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας καλεί μέσω των συμπερασμάτων του της 3ης Ιουνίου 2008 την Επιτροπή και τα κράτη μέλη «… *να συνεχίσουν ενεργά τις συζητήσεις με τη βιομηχανία και με τρίτες χώρες ως προς το θέμα των τομεακών προσεγγίσεων, προκειμένου να προωθηθούν αποτελεσματικά μέτρα για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και ταυτόχρονα να αντιμετωπιστεί και η διαρροή άνθρακα …*»

3.4 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί εξάλλου με την ανάλυση των χαρακτηριστικών του τομέα, όπως επιχειρήθηκε από την Επιτροπή. Σε αυτό το πλαίσιο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η ανακοίνωση βασίζεται σε προηγούμενες εργασίες που ξεκίνησαν ήδη το 2004 καθώς και το γεγονός ότι η βιομηχανία μετάλλου δεν αποτελεί ομοιογενή τομέα.

3.4.1 Εξακολουθεί εντούτοις να επικρατεί ασάφεια αναφορικά με την οριοθέτηση των υπό εξέταση τομέων. Η Επιτροπή βασίζεται για τον προσδιορισμό της στον κώδικα NACE 27, ενώ τα στοιχεία των εγγράφων (ανακοίνωση και παράρτημα) αντανακλούν μόνον ένα τμήμα των υποτομέων (πρωτογενής βιομηχανία και μεταποίηση ημιτελών προϊόντων). Εν προκειμένω η Επιτροπή πρέπει να προβεί σε ακριβέστερη περιγραφή, δεδομένου ότι εξαιτίας της πολυμορφίας των διαφόρων υποτομέων (26 βιομηχανικοί τομείς σε 5 ομάδες/NACE 27) και των διαφορετικών δομών, (στη βιομηχανία βασικών προϊόντων κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις και στη μεταποίηση πολλές ΜΜΕ) δεν μπορούν να υιοθετηθούν εύκολα γενικές δηλώσεις).

3.5 Η Επιτροπή προτείνει στην ανακοίνωσή της μία σειρά μέτρων, τα οποία αποσκοπούν στη βελτίωση του πλαισίου για τις συγκεκριμένες βιομηχανίες. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει όμως να εξετασθούν και σε συνάρτηση με άλλους, φαινομενικά αντιφατικούς πολιτικούς στόχους της Κοινότητας, οι οποίοι εξετάζονται ταυτόχρονα. Η ΕΟΚΕ εκφράζει συνεπώς τη λύπη της για τον πολύ γενικό χαρακτήρα πολλών εξ αυτών των προτάσεων και καλεί τη Επιτροπή να καταρτίσει σε συνέχεια της παρούσας ανακοίνωσης ένα χρονοδιάγραμμα με έναν συγκεκριμένο κατάλογο μέτρων, ο οποίος θα αφορά επίσης και στους μεμονωμένους υποτομείς. Αυτό είναι αναγκαίο ιδιαίτερα επειδή ότι οι αποφάσεις σχετικά με επενδύσεις στη βιομηχανία μετάλλου έχουν μεσοπρόθεσμο ή και μακροπρόθεσμο χαρακτήρα και επηρεάζονται επομένως από τα μέτρα αυτά.

3.5.1 Η ΕΟΚΕ συνιστά να διεξαχθούν σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους ειδικές μελέτες σχετικά με την εξέλιξη της ζήτησης, της παραγωγής και των τεχνολογιών στους επιμέρους τομείς οι οποίες να βασίζονται στις εμπειρίες της ΕΚΑΧ και να περιλαμβάνουν διαδικασίες παρακολούθησης και έναν κοινωνικό διάλογο. Η βιομηχανία χάλυβα αποτελεί παράδειγμα σε αυτή την περίπτωση. Η Συνθήκη της ΕΚΑΧ προέβλεπε για την συγκέντρωση δεδομένων στον τομέα του σιδήρου και του χάλυβα η οποία δεν περιοριζόταν σε μια «γενική στατιστική βιομηχανικών στοιχείων» Μετά τη λήξη της Συνθήκης ΕΚΑΧ το 2002, η ευρωπαϊκή βιομηχανία χάλυβα επέτυχε να συνεχισθεί, τουλάχιστον προσωρινά, η συλλογή ορισμένων σημαντικών στατιστικών στοιχείων, που δεν καλύπτονται από τις «Γενικές βιομηχανικές στατιστικές». Το αίτημα αυτό υλοποιήθηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο με την οδηγία (ΕΚ) 48/2004. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της παράτασης της ισχύος του κανονισμού αυτού και προτείνει να επεκταθεί η κατάρτιση παρόμοιων εκτεταμένων στατιστικών και σε άλλους τομείς της βιομηχανίας μετάλλου, διότι, όπως έχει αποδειχθεί σε πολλές περιπτώσεις, οι γενικές βιομηχανικές στατιστικές δεν περιέχουν επαρκή στοιχεία που να επιτρέπουν την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις.

4. **Ειδικές παρατηρήσεις σχετικά με τις προτάσεις της Επιτροπής**

4.1 *Ενεργειακή πολιτική*

4.1.1 Όπως ορθά διαπιστώνει η Επιτροπή, η ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών μετάλλου της ΕΕ επηρεάζεται από την ταχεία αύξηση των τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, όπως επίσης από τους περιορισμούς της διασφάλισης μακροπρόθεσμων συμβάσεων εφοδιασμού

4.1.2 Πρέπει να ληφθούν κατάλληλα μέτρα, τα οποία θα καταστούν δυνατή μία βελτιωμένη πρόβλεψη της εξέλιξης των τιμών, θα εγγυώνται μεγαλύτερη διαφάνεια της αγοράς και θα επιτρέπουν την ελεύθερη επιλογή του παρόχου ενέργειας. Στα παραπάνω θα συμβάλλουν τόσο η νομοθεσία, όσο και η αναγνώριση της συμβατότητας των εφαρμοσμένων πρακτικών με το κοινοτικό δίκαιο.

4.1.3 Η εξέταση των δυνατοτήτων για μακροπρόθεσμες συμβάσεις προμηθειών συγκαταλέγεται στα σημαντικότερα μέτρα, προκειμένου να βελτιωθεί η προβλεψιμότητα των όρων εφοδιασμού Εν προκειμένω θα πρέπει επίσης να εξεταστεί εάν και σε ποιο βαθμό θα μπορούν οι ενδιαφερόμενοι πάροχοι ενέργειας να λαμβάνουν μέρος στο σύστημα πλειστηριασμού του ETS (σύστημα εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).

4.1.4 Απαιτούνται λύσεις για την κάλυψη των κενών στις υποδομές της μεταφοράς της ενέργειας, (Διευρωπαϊκά Δίκτυα) προκειμένου να διασφαλιστεί η ελεύθερη πρόσβαση στην αγορά ενέργειας για όλες τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις

4.1.5 Η περαιτέρω ανάπτυξη των ανανεώσιμων πόρων ενέργειας συνιστά μακροπρόθεσμα έναν ουσιαστικό παράγοντα για τον ανεξάρτητο εφοδιασμό των βιομηχανιών της ΕΕ. Η βιομηχανίες μετάλλου συμβάλλουν στην επιτυχία της ευρωπαϊκής πολιτικής για την αύξηση της παραγωγής ενέργειας (ηλεκτρικό ρεύμα και θερμότητα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Κατά τη διαδικασία παραγωγής χάλυβα καθώς και στις εγκαταστάσεις παραγωγής οπτάνθρακα εκπέμπονται πολύτιμα αέρια όπως το αέριο υψικαμίνου, το αέριο υψικαμίνων χάλυβα με εμφύσηση οξυγόνου και το αέριο εγκαταστάσεων οπτανθρακοποίησης. Τα αέρια αυτά περιέχουν διαφορετικά ποσοστά μονοξειδίου του άνθρακα (έως και 65 % στην περίπτωση του αερίου υψικαμίνων χάλυβα με εμφύσηση οξυγόνου), διοξειδίου του άνθρακα και υδρογόνου (έως και 60 % στην περίπτωση του αερίου υψικαμίνων χάλυβα με εμφύσηση οξυγόνου). Τα αέρια αυτά, αντί να εκπέμπονται ή να υπόκεινται σε καύση, μπορούν πράγματι να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και/ή θερμότητας. Η αξιοποίηση αυτή ήδη πραγματοποιείται σε μεγάλο μέρος αλλά χρειάζεται να καταβληθούν προσπάθειες για την περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των τεχνολογιών.

4.1.6 Κατά τα λοιπά, η ΕΟΚΕ παραπέμπει στα όσα έχει επισημάνει σε διάφορες γνωμοδοτήσεις της με θέμα την ενεργειακή πολιτική (πρόσφατα στη γνωμοδότηση CCMI/052 και σε διάφορες γνωμοδοτήσεις του τμήματος TEN)

4.2 *Περιβαλλοντική πολιτική*

4.2.1 Η βιομηχανία των μετάλλων ήδη επηρεάζεται από έναν μεγάλο αριθμό κοινοτικών διατάξεων στο χώρο της περιβαλλοντικής πολιτικής, των οποίων η μεταφορά και τήρηση θέτει για την βιομηχανία την πρόκληση να συνδέσει τους διάφορους στόχους (παραδείγματος χάρη η μερική σύνδεση της πρόληψης εκπομπών ρύπων με την υψηλή κατανάλωση ενέργειας, γεγονός που θίγει επίσης την ενεργειακή απόδοση) Ορισμένα τμήματα της βιομηχανίας μετάλλου συγκαταλέγονται αναμφισβήτητα στους ενεργοβόρους

κλάδους, οι οποίοι είναι εκτεθειμένοι σε έναν οξύ διεθνή ανταγωνισμό ως προς το κόστος. Οι εν λόγω βιομηχανικοί κλάδοι συγκαταλέγονται στους υπαίτιους μεγάλων ποσοτήτων CO_2. Εάν εφαρμοσθούν τα μέτρα που προβλέπει η Επιτροπή για την κλιματική αλλαγή και ιδίως η επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας χωρίς περαιτέρω περιορισμούς για τη βιομηχανία μετάλλων, ενδέχεται να προκληθεί μετατόπιση των επενδύσεων (οι οποίες διαπιστώνονται ήδη σήμερα) και απώλεια θέσεων εργασίας (κίνδυνος «διαρροής άνθρακα») Το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα για την κλιματική αλλαγή θα υπολείπεται ωστόσο, μέχρις ότου ενστερνιστούν τους στόχους αυτούς όλα τα κράτη.

4.2.2 Πρωταρχική προτεραιότητα θα πρέπει να είναι η σύναψη διεθνών συμφωνιών με σαφή κριτήρια όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και τον έλεγχό τους, προκειμένου να αποφευχθούν ανταγωνιστικά μειονεκτήματα για την ευρωπαϊκή βιομηχανία και να αντιμετωπισθεί η κλιματική αλλαγή σε παγκόσμιο επίπεδο.

4.2.3 Μεγάλα τμήματα της βιομηχανίας μετάλλων πραγματοποίησαν ήδη στο παρελθόν εκτεταμένες επενδύσεις σε τεχνολογίες ενεργειακής απόδοσης. Η ευρωπαϊκή βιομηχανία χάλυβα κατέχει παραδείγματος χάρη ηγετική θέση, σε ό,τι αφορά στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και πολλές επιχειρήσεις κατόρθωσαν να αγγίξουν τα όρια του τεχνολογικά εφικτού όσον αφορά στη μείωση των εκπομπών κατά την παραγωγή Επομένως ο στόχος της μείωσης κατά 21 % των εκπομπών CO_2 έως το έτος 2020 (με βάση τις τιμές του 2005) πρέπει να επιτευχθεί με τη συμβολή όλων των τομέων που εμπίπτουν στο σύστημα εμπορίας εκπομπών (παραγωγή ενέργειας, ενεργοβόροι τομείς). Κατά την κατανομή των προσπαθειών που πρέπει να καταβληθούν θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ικανότητα των επιμέρους τομέων για τη μείωση των εκπομπών και να συνεκτιμηθούν οι τεχνικοί περιορισμοί που δεν συντελούν σε μείωση της παραγωγικής ικανότητας.

4.2.3.1 Το Συμβούλιο υπολογίζει ότι με την σχεδιαζόμενη διεθνή συμφωνία θα τεθεί ένας πραγματικά φιλόδοξος στόχος μείωσης του CO_2 σε ποσοστό έως και 30 %. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει εν προκειμένω να διευκρινισθούν οι τομείς στους οποίους θα πρέπει να επιτευχθεί η εν λόγω μείωση Αναμφισβήτητα το παραπάνω δεν θα αφορά μόνον τους τομείς εκείνους, οι οποίοι υπάγονται στο σύστημα εμπορίας εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ θα πρέπει να ληφθούν επίσης υπόψη μέτρα όσον αφορά μεταξύ άλλων στη μόνωση των κτηρίων, την οργάνωση των μεταφορών και των συγκοινωνιών, τη γενικότερη ενεργειακή αποδοτικότητα κτλ.

4.2.4 Κατά την άποψη της ΕΟΚΕ, προτεραιότητα των μέτρων αυτών θα πρέπει να αποτελέσει, καταρχάς η προώθηση των καλύτερων και ενεργειακά πιο αποδοτικών τεχνολογιών και εν συνεχεία η έρευνα και η ανάπτυξη με σκοπό τη βελτίωση των εν λόγω τεχνολογιών και των νέων υλικών Τα τεχνικά πρότυπα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο στα μέτρα σε επίπεδο ΕΕ, όσο και στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων για τη σύναψη μίας διεθνούς συμφωνίας για την προστασία του κλίματος.

Η Επιτροπή οφείλει να καταρτίσει ένα σχετικό σχέδιο, στο οποίο θα περιλαμβάνονται όλα τα σχεδιαζόμενα μέτρα και βήματα, προκειμένου να εξαλειφθούν τυχόν περαιτέρω ανησυχίες εκ μέρους της βιομηχανίας Η ΕΟΚΕ παραπέμπει σχετικά στο άρθρο 10β της πρότασης της Επιτροπής για το Ευρωπαϊκό σύστημα εμπορίας αερίων [3].

4.2.5 Όσον αφορά στην οδηγία σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης (Οδηγία IPPC), η ΕΟΚΕ υποστηρίζει το σχέδιο εναρμόνισης της Επιτροπής, το οποίο θα συμβάλει μεταξύ άλλων στην απλούστευση και τη βελτίωση της νομοθεσίας. Η κωδικοποιημένη ωστόσο οδηγία θα πρέπει να λάβει υπόψη της ως βάση για την πιστοποίηση και τη λειτουργία βιομηχανικών χώρων ταεπιμέρους επίπεδα τεχνολογικής ανάπτυξης. Η ανταγωνιστικότητα της βιομηχανίας μετάλλων της ΕΕ δεν θα πρέπει να τεθεί σε κίνδυνο λόγω απαιτήσεων, οι οποίες δεν συνάδουν με τις τεχνολογικές δυνατότητες.

4.2.6 Σχετικά με τις προτάσεις για τη νομοθεσία περί αποβλήτων, για το REACH και για την τυποποίηση, η ΕΟΚΕ συμφωνεί καταρχήν με την Επιτροπή, αναμένει ωστόσο μία συγκεκριμένη διατύπωση των επιμέρους προτάσεων.

4.3 *Καινοτομία, έρευνα και ανάπτυξη και δεξιότητες*

4.3.1 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τη δέσμευση της Επιτροπής να εντατικοποιήσει τις δράσεις για την καινοτομία, την έρευνα και ανάπτυξη και τη βελτίωση των δεξιοτήτων.

4.3.2 Η Ευρωπαϊκή Τεχνολογική Πλατφόρμα του Χάλυβα (ESTEP) συμβάλλει στη διαμόρφωση του μέλλοντος μέσω της πρότασης φιλόδοξων προγραμμάτων Ε&Α (στρατηγικό πρόγραμμα ερευνών, αποκαλούμενο και SRA) για μία βιώσιμη ανταγωνιστικότητα. Οι προτεραιότητες του SRA στοχεύουν στη μείωση της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος εξαιτίας των διαδικασιών και στην ανάπτυξη σύγχρονων προϊόντων προστιθέμενης αξίας, τα οποία θα είναι πιο αποτελεσματικά κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Το ULCOS παραδείγματος χάρη (Ultra Low CO_2 Steelmaking/Παραγωγή Χάλυβα με Πολύ Χαμηλές Εκπομπές CO_2) αποτελεί το πρώτο μεγάλο σχέδιο της ESTEP, το οποίο στοχεύει στη δραστική μείωση των εκπομπών CO_2. Επί του παρόντος πρόκειται για το πιο φιλόδοξο σχέδιο παγκοσμίως και έχει ήδη σημειώσει μεγάλη επιτυχία δεδομένου ότι έχουν επιλεγεί 4 υποσχόμενοι τρόποι, οι οποίοι πρέπει τώρα να εξετασθούν σε βιομηχανική κλίμακα και να συνδεθούν με τις τεχνολογίες δέσμευσης και αποθήκευσης άνθρακα (CCS). Η ESTEP συμβάλλει εξάλλου έμμεσα στα ζητήματα τόσο της κλιματικής αλλαγής, όσο και της ενέργειας, μέσω της εφεύρεσης πλήρως ανακυκλώσιμων λύσεων ελαφρού χάλυβα, π.χ. για τους τομείς της αυτοκινητοβιομηχανίας και των κατασκευών, όπως επίσης αποτελεσματικών νέων λύσεων για την ανάπτυξη πηγών ενέργειας για το μέλλον (π.χ. αιολική ενέργεια).

4.3.3 Μολοταύτα, δεδομένου ότι η εκπαίδευση και η κατάρτιση του προσωπικού είναι απαραίτητη για τη δημιουργία βιώσιμης βιομηχανίας στην Ευρώπη, χρειάζονται σημαντικές επενδύσεις για τη βελτίωση της βάσης δεξιοτήτων• παραδείγματος χάρη μέσω της πρόσληψης ταλαντούχων ατόμων από το Πανεπιστήμιο και της ανάπτυξης της δια βίου μάθησης, ιδίως της ηλεκτρονικής μάθησης (*e*-Learning). Για την επίτευξη του κοινωνικού αυτού στόχου χρειάζεται απαραίτητα η στήριξη εκ μέρους τόσο της ΕΕ, όσο και των Πανεπιστημίων [4]

4.3.4 Προτείνεται ωστόσο η επανεξέταση της αποτελεσματικότητας των σημερινών προγραμμάτων. Το στρατηγικό πρόγραμμα ερευνών (SRA) της Ευρωπαϊκής Τεχνολογικής Πλατφόρμας του Χάλυβα παραδείγματος χάρη παρουσίασε ορισμένα απογοητευτικά αποτελέσματα μετά την πρώτη πρόσκληση υποβολής προσφορών του 7ου προγράμματος-πλαισίου (ποσοστό επιτυχίας μικρότερο του 10 %) διότι οι εν λόγω προσκλήσεις δεν φαίνεται να καλύπτουν τις προτεραιότητες του στρατηγικού προγράμματος. Στο δεύτερο τμήμα του 7ου προγράμματος-πλαισίου αναμένεται καλύτερη στήριξη.

[3] COM(2008) 16 τελικό Της 23.1.2008

[4] Αξίζει να σημειωθεί ότι ήδη έχουν ληφθεί πρωτοβουλίες στη βιομηχανία μετάλλου για την προώθηση/αύξηση της κινητικότητας των εργαζομένων στον τομέα αυτό στην Ευρώπη, όπως π.χ το πάσο «EMU-Pass» (www.emu-pass.com).

4.4 *Εξωτερικές σχέσεις και εμπορικές πολιτικές*

4.4.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να δώσει προτεραιότητα στον εφοδιασμό της βιομηχανίες με πρώτες ύλες Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει ωστόσο να τονισθεί ότι δεν πρόκειται για ένα ζήτημα που άπτεται μόνον των εξωτερικών σχέσεων και του εξωτερικού, γεγονός που η ΕΟΚΕ επισήμανε στη γνωμοδότηση CCMI/056 «Η μη ενεργειακή μεταλλευτική βιομηχανία στην Ευρώπη». Σε αυτό το πλαίσιο πρέπει να επισημανθεί ότι η ανακύκλωση των πρώτων υλών, η μείωση της έντασης χρήσης υλών, όπως επίσης η αναζήτηση «προϊόντων υποκαταστάσεως» θα αποκτήσουν μελλοντικά ακόμα μεγαλύτερη σημασία (τόσο για περιβαλλοντικούς λόγους όσο και για λόγους εμπορικής πολιτικής).

4.4.2 Εν προκειμένω θα πρέπει να σημειωθεί ότι η ανακύκλωση των πρώτων υλών, η μείωση της έντασης χρήσης υλών, όπως επίσης η αναζήτηση «προϊόντων υποκαταστάσεως» θα αποκτήσουν μελλοντικά ακόμα μεγαλύτερη σημασία

4.4.3 Η ΕΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι χρειάζεται ένας στενός διάλογος με τρίτες χώρες με θέμα τα εμπορικά ζητήματα Θα πρέπει ωστόσο να εξακολουθήσουν να είναι διαθέσιμα τα αναγνωρισμένα από τον ΠΟΕ εμπορικά μέσα καταπολέμησης πρακτικών, οι οποίες ζημιώνουν την βιομηχανία μετάλλων της ΕΕ ή εισάγουν διακρίσεις εις βάρος αυτής. Συγχρόνως θα πρέπει να δοθούν συγκεκριμένα κίνητρα ώστε να εφαρμόζονται τα μέσα αυτά όταν δεν επιτυγχάνεται πρόοδος μέσω του διαλόγου.

4.5 *Κοινωνικές πτυχές*

4.5.1 Ενόψει των προκλήσεων, όπως παραδείγματος χάρη της γήρανσης του εργατικού δυναμικού (κυρίως στη βιομηχανία χάλυβα), των απαιτήσεων ως προς την ειδίκευση και των συνεχιζόμενων διαρθρωτικών αλλαγών, η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προβαίνει σε κανένα μέτρο ή πρόταση προς τη βιομηχανία σε σχέση με τις κοινωνικές πτυχές, τις οποίες αναφέρει στην ανακοίνωσή της.

4.5.2 Ιδιαίτερη σημασία πρέπει να δοθεί στο θέμα της ασφάλειας και της προστασίας της υγείας διότι η βιομηχανία μετάλλου συγκαταλέγεται στις βιομηχανίες με τους μεγαλύτερους κινδύνους ατυχημάτων.

4.5.3 Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ επισημαίνει εκ νέου τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου.

Βρυξέλλες, 3 Δεκεμβρίου 2008.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI

Ο Γενικός Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Martin WESTLAKE